

REPUBLIKA HRVATSKA
VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O
DOPUNI ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, siječanj 2011.godine

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o dopuni Zakona o tržištu električne energije sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Uvodne napomene i pravni okvir

U srpnju 2001. započela je reforma energetskeg sektora u Republici Hrvatskoj, te je uz Zakon o energiji, («Narodne novine» broj 68/01 i 177/04) donijet prvi paket energetskeg zakona kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskeg djelatnosti, i to:

- Zakon o tržištu električne energije,
- Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata,
- Zakon o tržištu plina i
- Zakon o regulaciji energetskeg djelatnosti.

Ovim zakonima uspostavljen je osnovni zakonodavni okvir za restrukturiranje i reorganizaciju energetskeg sektora, otvaranje tržišta energije i regulaciju energetskeg djelatnosti te je reformom obuhvaćeno restrukturiranje energetskeg subjekata i stvaranje novoga zakonodavnog i institucionalnog okvira, utvrđivanje tržišnih pravila, obveza javnih usluga i razdvajanje energetskeg djelatnosti na tržišne i regulirane.

Kako je energetske zakonodavstvo postalo jedan od važnih segmenata na putu prema članstvu u Europskoj uniji, što uključuje i obvezu adekvatne prilagodbe europskom energetskeg zakonodavstvu i standardima organizacije internog europskeg tržišta, a postojeći zakonodavni i regulacijski okvir nisu bili razvidni, došlo je do nužnih promjena energetskeg zakonodavnog sektora te je tako u prosincu 2004. Hrvatski sabor donio i drugi paket energetskeg zakona, i to: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji, novi Zakon o tržištu elektrine energije i novi Zakon o regulaciji energetskeg djelatnosti («Narodne novine», broj 177/04), a u 2005. donijet je Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom («Narodne novine», broj 42/05) te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina («Narodne novine», broj 87/05). U travnju 2007. Hrvatski sabor donio je novi Zakon o tržištu plina («Narodne novine», broj 40/07), a u srpnju 2007. i prosincu 2008. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji («Narodne novine», broj 76/07 i 152/08). U prosincu 2008. Hrvatski sabor je donio i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije («Narodne novine», broj 152/08) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina («Narodne novine», broj 152/08). U srpnju 2009. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina («Narodne novine», broj 83/09). U veljači 2010. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom («Narodne novine», broj 20/10), a u studenom 2010. donesen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji («Narodne novine», broj 127/10).

Budući da se sve više otvara tržište energije u Republici Hrvatskoj, u kojem procesu svi čimbenici, od kupaca i energetskeg subjekata do nadležnih državnih institucija, trebaju

odgovorno obnašati dužnosti i odgovornosti propisane pozitivnim propisima, potrebno je pravovremeno poduzimati i sve radnje, uključujući i pravovremene promjene zakonodavnog okvira, kako bi se omogućilo da se energetske djelatnosti obavljaju na poticajan način, sukladno pravilima tržišta za one energetske djelatnosti koje su tržišne, odnosno, sukladno propisanim reguliranim uvjetima i pravilima za one energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge.

Razlozi za donošenje Zakona o dopuni Zakona o tržištu električne energije

Osnovni razlozi za donošenje Zakona o dopuni Zakona o tržištu električne energije proizlaze iz potrebe stvaranja pravnog okvira za osiguravanje svih uvjeta povlaštenim kupcima kao i energetskim subjektima omogućavanja trgovanja električnom energijom ne samo u Republici Hrvatskoj nego i u prekograničnom prometu.

Pitanja koja se uređuju Zakonom

Donošenjem Zakona o dopuni Zakona o tržištu električne energije postigli bi se sljedeći ciljevi:

- Hrvatska energetska regulatorna agencija odobrava poduzetniku sa sjedištem izvan Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: inozemni poduzetnik) privremeno stjecanje statusa kupca električne energije koji se električnom energijom opskrbljuje prema uvjetima sukladno onima po kojima se opskrbljuju kupci električne energije u Republici Hrvatskoj
- osigurava se proizvodni proces poduzetnika sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koji sirovinu (ili poluproizvod) uvozi u Republiku Hrvatsku, a koja se ne proizvodi u Republici Hrvatskoj, a neophodna je za proizvodni proces poduzetnika sa sjedištem u Republici Hrvatskoj
- Hrvatska energetska regulatorna agencija obavlja nadzor i provjerava ispunjenje uvjeta kroz razdoblje važenja ugovora kojima se uređuje isporuka električne energije inozemnom poduzetniku odnosno dok traje status privremenog kupca.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE RAZLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 159. stavku 1. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 – pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 69/2007, 39/2008 i 86/2008) po hitnom postupku donose se zakoni kojima se otklanjaju veći poremećaji u gospodarstvu uslijed postojećeg zakonodavstva na snazi.

Potrebna dinamika liberalizacije tržišta i njegovog otvaranja također zahtijeva hitan postupak donošenja Zakona.

Ukratko, bitni razlog za hitnost postupka je potreba usklađivanja s novonastalim gospodarskim uvjetima, a ujedno i posebni gospodarski interes kada za domaćeg

poduzetnika treba proizvesti sirovinu koja se ne proizvodi u Hrvatskoj, a takvi privremeni aranžmani mogu mu omogućiti restrukturiranje i osposobljavanje za tržišnu utakmicu.

Sve navedeno predstavlja osobito opravdan gospodarski interes za RH te je stoga potrebno donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku.

KONAČNI PRIJEDLOGA ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 1.

U Zakonu o tržištu električne energije ("Narodne novine", br. 177/04, 76/07 i 152/08) iza članka 32. dodaje se novi "članak 32. a" koji glasi:

"(1) Ukoliko za to postoji opravdani gospodarski interes Republike Hrvatske, Agencija može iznimno, na način i pod uvjetima uređenim ovim Zakonom, odobriti poduzetniku sa sjedištem izvan Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: inozemni poduzetnik) privremeno stjecanje statusa kupca električne energije koji se električnom energijom opskrbljuje prema uvjetima sukladno onima po kojima se opskrbljuju kupci električne energije u Republici Hrvatskoj.

(2) Odobrenje iz stavka 1. ovog članka može se dati samo onom inozemnom poduzetniku koji proizvodi sirovinu (ili poluproizvod) koja se ne proizvodi u Republici Hrvatskoj, a neophodna je za proizvodni proces poduzetnika sa sjedištem u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: domaći poduzetnik) i koji tu sirovinu (ili poluproizvod) uvozi u Republiku Hrvatsku.

(3) U odobrenju iz stavka 1. ovog članka određuje se količina, rokovi i drugi uvjeti isporuke električne energije inozemnom poduzetniku.

(4) Opravdani gospodarski interes Republike Hrvatske iz stavka 1. ovog članka utvrđuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva a po pribavljenom mišljenju Agencije, a cijenu električne energije utvrđuje Agencija.

(5) O odobrenju statusa privremenog kupca iz stavka 1. ovog članka, Agencija odlučuje na temelju zahtjeva domaćeg poduzetnika koji koristi sirovinu odnosno (ili poluproizvod) inozemnog poduzetnika za vlastitu proizvodnju u Republici Hrvatskoj a zahtjev podnosi u ime inozemnog poduzetnika i u svoje ime.

(6) Uz zahtjev za stjecanje statusa privremenog kupca iz stavka 1. ovoga članka, domaći poduzetnik prilaže ugovore i druge dokumente iz kojih su razvidne količine sirovine (ili poluproizvoda) neophodne za proizvodni proces odnosno količine električne energije potrebne za proizvodnju domaćeg poduzetnika i, po potrebi, drugi relevantni podaci od utjecaja na mogućnost stjecanja statusa privremenog kupca.

(7) Ugovor o isporuci električne energije kupcu iz stavka 1. ovoga članka sklapaju kupac, domaći poduzetnik i opskrbljivač sukladno uvjetima isporuke električne energije koji su utvrđeni odobrenjem iz stavka 2. i 3. ovoga članka.

(8) Agencija nadzire i provjerava ispunjenje uvjeta iz stavka 3. i 7. ovoga članka, kroz razdoblje važenja ugovora kojima se uređuje isporuka električne energije inozemnom poduzetniku odnosno dok traje status privremenog kupca iz stavka 1. ovog članka.

(9) Radi obavljanja nadzora iz stavka 8. ovoga članka domaći i inozemni poduzetnik dužan je mjesečno dostavljati Agenciji izvješća o svim relevantnim podacima od utjecaja na održavanje statusa privremenog kupca iz stavka 1. ovog članka.

(10) Agencija je ovlaštena od domaćeg i inozemnog poduzetnika zatražiti i druge podatke, izvješća i druge potrebne dokumente koji su nužni za obavljanje nadzora i provjere uvjeta za stjecanje i održavanje statusa privremenog kupca iz stavka 1. ovog članka. Poduzetnici su

dužni u zahtijevanom roku odgovoriti na zahtjev Agencije i dostaviti zatražene podatke, izvješća i drugu dokumentaciju u skladu sa zahtjevom Agencije.

(11) U slučaju utvrđivanja nepravilnosti odnosno ne postupanja u skladu s uvjetima pod kojima je utvrđen status privremenog kupca iz stavka 1. ovog članka i/ili prestanka uvjeta za stjecanje statusa privremenog kupca iz stavka 1. ovoga članka, Agencija će oduzeti odobrenje iz stavka 1. ovoga članka te o tome obavijestiti Ministarstvo i Vladu Republike Hrvatske.“

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama.

Klasa:
Urbroj:

Zagreb,

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Luka Bebić, v. r.

OBRAZLOŽENJE ČLANAKA

Članak 1.

Propisuje da se domaći opskrbljivači električne energije na temelju Zakona i uz suglasnost i pod nadzorom Hrvatske energetske regulatorne agencije trguju električnom energijom za potrebe inozemnog kupca (koji predmetnu električnu energiju koristi za proizvodnju strateške sirovine (ili poluroizvoda) za domaćeg poduzetnika) po uvjetima prema kojima se električna energija prodaje domaćim poduzetnicima- kupcima.

Prema tome, u slučajevima kada domaći poduzetnik koristi sirovinu (ili poluproizvod) inozemnog poduzetnika kao stratešku sirovinu za vlastitu proizvodnju omogućeno je da domaći opskrbljivač električne energije opskrbljuje inozemnog poduzetnika - kupca električnom energijom u količinama potrebnim za proizvodnju te strateške sirovine. Na taj način domaći poduzetnik na transparentan i od strane nadležnih institucija nadziran način, osigurava neophodnu ulaznu sirovinu koja se proizvodi električnom energijom isporučenom po uvjetima kao da je isporučena domaćim kupcima.

Članak 2.

Člankom 2. Konačnog prijedloga Zakona propisuje se da Zakon stupa danom objave u Narodnim novinama.

Bitni razlog za stupanje na snagu danom objave je potreba usklađivanja s novonastalim gospodarskim uvjetima, a ujedno i posebni gospodarski interes kada za domaćeg poduzetnika treba proizvesti sirovinu koja se ne proizvodi u Hrvatskoj, a takvi privremeni aranžmani mogu mu omogućiti restrukturiranje i osposobljavanje za tržišnu utakmicu.